

Наукова діяльність
Науково-дослідного інституту українознавства
за 2014 рік

Науково-дослідний інститут українознавства Міністерство освіти і науки України

Основні напрями наукової діяльності:

- розвиток українознавства як системи наук та міждисциплінарних студій про Україну і світове українство;
- розвиток українознавства як основи формування світогляду українського народу, піднесення рівня національної свідомості суспільства, ідеології та політики суспільного розвитку та державотворення України;
- розробка теоретичних і практичних основ трансформування науки, освіти, педагогіки та культури в світлі завдань та перспектив розвитку України як суверенної, демократичної, конституційно-правової держави;
- наукове забезпечення розробки концептуальних парадигм, зміст й методики гуманітарної освітянської діяльності в Україні на засадах українознавства, науково-аналітичне сприяння розвитку та удосконаленню основ гуманітарної політики держави.

Науково-педагогічні кадри за 2012 – 2014 рр.

	2012	2013	2014
Усього наукових співробітників	93	83	56
Доктори наук	7	10	4
Доктори наук (за сумісництвом)	0	0	1
Кандидати наук	25	23	26
Член-кореспонденти НАНУ	1	1	1
Професори	6	9	3
Доценти	4	2	1
Старші наукові співробітники	2	2	1

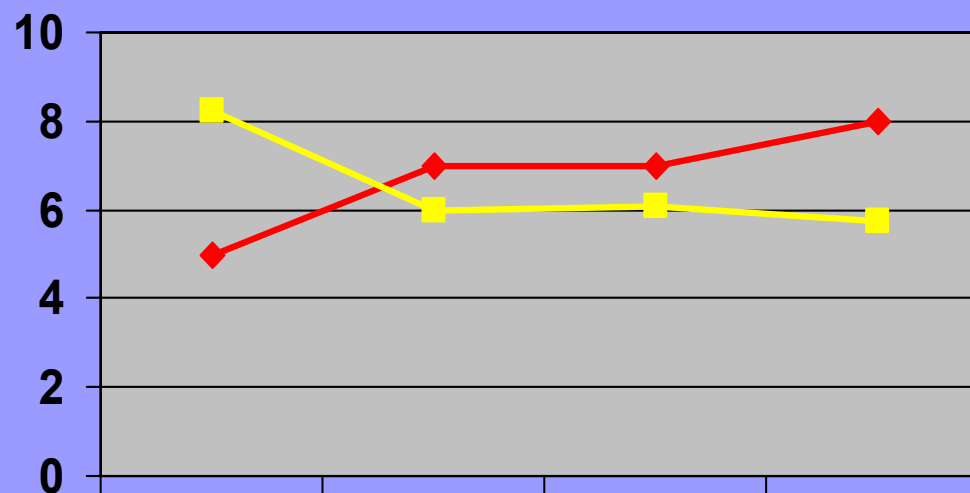
Кількість виконаних робіт та обсяги їх фінансування за останні роки

Категорія робіт	2011		2012		2013		2014	
	к-сть од.	тис.грн.	к-сть од.	тис.грн.	к-сть од.	тис.грн.	к-сть од.	тис.грн.
фундаментальні	0	0	3	2906,0	3	2906,0	6	3601,7
прикладні	5	8243,3	4	3094,0	4	3148,5	2	2121,7
госпдоговірні	0	0	0	0	0	0	0	0

У 2014 році НДІУ виконував 6 фундаментальних (з них 3 завершено) і 2 прикладні (перехідні) науково-дослідні роботи

Кількість виконаних робіт та обсяги їх фінансування за останні роки

Кількість НДР та обсяг їх фінансування 2011-2014 рр.

—◆— к-сть од.	5	7	7	8
—■— млн.грн.	8,243	6	6,054	5,723

Фундаментальна НДР “Українознавство в розбудові незалежної України: теоретико-методологічні проблеми розвитку науки та їх вирішення”

- Виконувач обов'язків керівника НДР – д. і. н., завідувач відділу історичних студій Гай-Нижник Павло Павлович.
- У ході роботи обґрунтовано роль українознавства у творенні української нації й побудові національної держави.

Виконано: 2 монографії, 1 збірник наукових праць, 1 довідник, 1 посібник, 1 кандидатська дисертація, 93 наукові статті (загальний обсяг – 51,54 др. арк.).

Наукові результати НДР: “Українознавство в розбудові незалежної України...”

обґрунтовано залежність сталого етнонаціонального, громадянського та державного розвитку в Україні від залучення результатів українознавчих досліджень для формування концептуальних засад державної політики;

розкрито інтеграційний потенціал українознавства щодо ідеологічної консолідації українського суспільства;

здійснено теоретичні узагальнення розвитку українознавства на сучасному етапі;

розроблено перспективні напрямки подальшого розвитку українознавства.

Основні наукові праці

підготовлені в межах виконання НДР

“Українознавство в розбудові незалежної України ...”

Науковий інструментарій українознавця.

Довідник / кер. авт. кол., наук. ред.

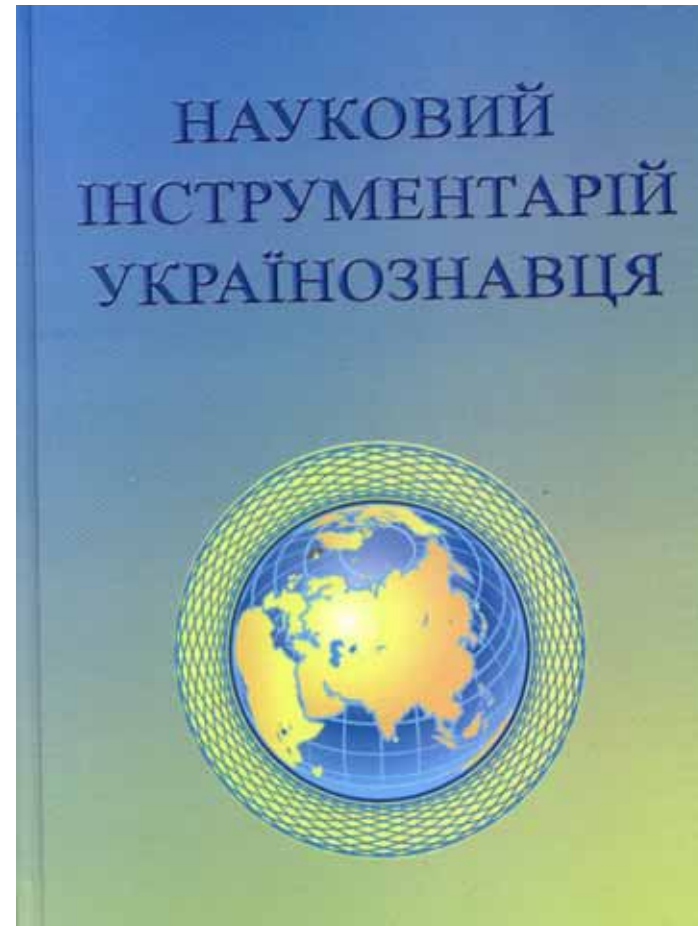
Л.Токар. – К.: ННДІУВІ, 2012. – 376 с.

Довідник пропонує визначення 114

термінів, які розкривають історичні та теоретичні основи українознавства.

Праця розрахована на науковців,
студентів, викладачів, аспірантів.

Ознайомитися з частиною термінів, які увійшли до довідника можна на сайті інституту у рубриці “Е-бібліотека”, підрубриці “Науковий інструментарій”

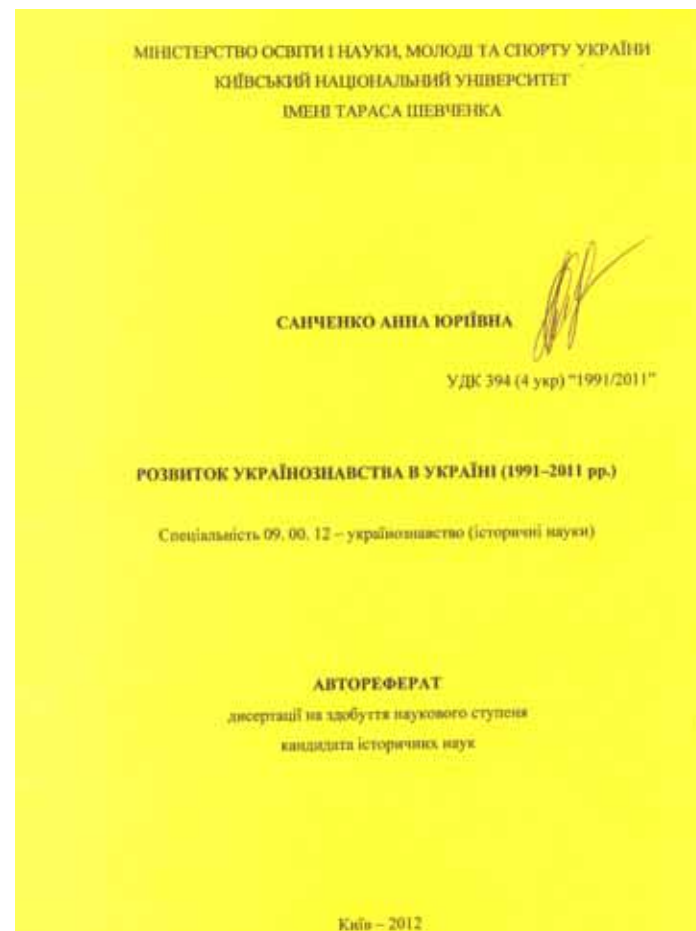

З фундаментальної проблеми Інституту захищено дисертацію кандидата наук спеціальність 09.00.12 – українознавство (історичні науки).

У дисертаційному дослідженні Санченко А.Ю. «Розвиток українознавства в Україні (1991-2011 рр.):

виділено основні напрямки та структурні компоненти українознавчих досліджень, а саме:

- 1) обґрунтування ідеї становлення українознавства як системи наукових знань;
- 2) формування організаційно-наукових українознавчих структур;
- 3) розроблення концептуальних, теоретико-методологічних засад розвитку українознавства;
- 4) інституалізація українознавства як науки і навчальної дисципліни в системі українського державотворення.

Українознавство: концептуальні та теоретико-методологічні проблеми розвитку. Збірник наукових праць.

У збірнику:

аналізуються загальні тенденції та особливості розвитку українознавства на сучасному історичному етапі;

поглиблено знання про історію становлення українознавства та його вплив на розвиток національної гуманітарної науки та сучасну освіту;

обґрунтовані нові підходи до застосування загальнометодологічних наукових принципів в українознавчих дослідженнях та опрацювання їх методик тощо.

Фундаментальна НДР “Україна і світове українство в системі українознавства. Українці в світовій цивілізації і культурі”

- Керівник НДР – д.і.н., проф., член-кор. НАН України, п.н.с. відділу української етнології Баран Володимир Данилович;
- Головна ідея НДР полягає в тому, що наукове пізнання історичного і сучасного розвитку українського етносу є важливим чинником державного будівництва і має лежати в основі національної системи освіти України.

В межах виконання НДР опубліковано: 1 колективну і 7 індивідуальних монографій, 1 довідник, 1 навчальну програму з українознавства для ЗНЗ, 240 наукових публікацій, 107 доповідей на наукових конференціях, підготовлено електронний варіант збірника текстів “Давня Україна у свідченнях історичних джерел” Т.І. і III т. колективної монографії “Українська земля і люди. Український етнос у світовому часопросторі (XIX ст.)”.

Науковий результат НДР “Україна і світове українство в системі українознавства. Українці в світовій цивілізації і культурі”

здійснено науковий аналіз основних концепцій щодо ґенези та перспектив подальшого розвитку українського етносу;

розкрито основні етапи формування та поступу українського етносу на тлі закономірностей етнокультурного розвитку європейських народів і всього людства.

Розділ монографії,
опублікований за темою дослідження у закордонному виданні
“Ukrajinski Karpati: etnogeneza-arheologija-etnologija”. – Zagreb, 2014.

В.Д. Баран Східнокарпатський регіон у V-VII ст. н.е.

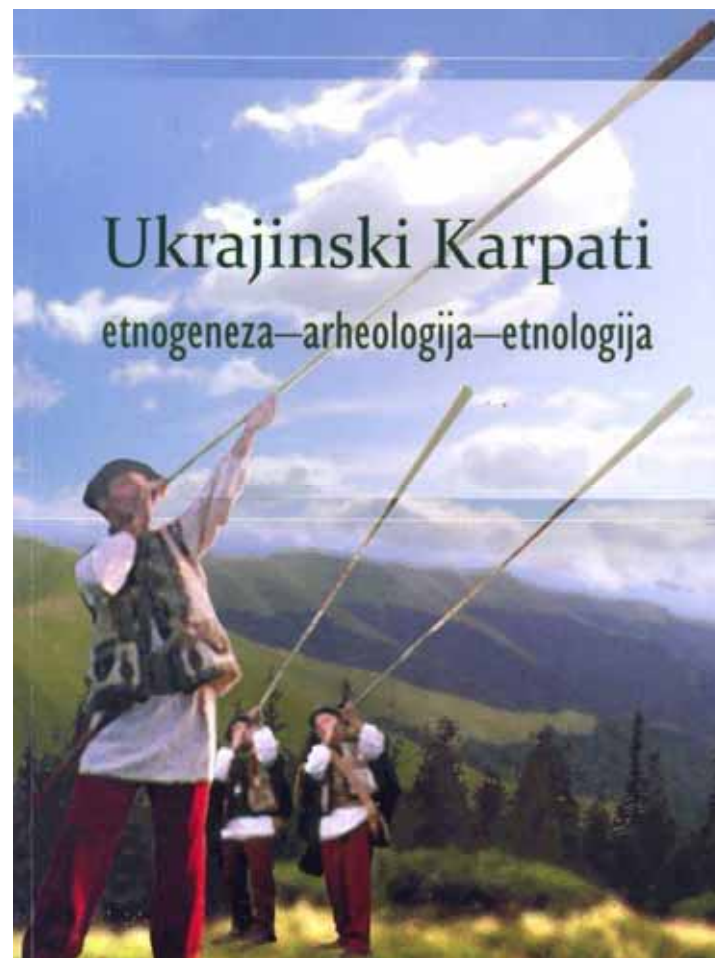
Volodymyr Baran

Istocnokarpataska regija od 5. do 7. stoljeca

Etnokulturni razvoj istocnokarpatске regije od 6. do 7. stoljeca

Etnokulturna karta Europe, ukljucujuci kartu Prykarpattja (Prikarpaca -op. ur.), koje se smjestilo u njezinu sredisnjem dijelu, uvelike se promijenila sredinom 1. tisucljeca n. e. Povezano je to s mnogim povijesnim cimbenicima, u prvom redu s raspadom Rimskoga Carstva te prodorom Huna na podrucje Ukrajine. Potkraj 4. st. i u 5. st. nestaju mnoge kulturne zajednice. Na podrucju sjevernoga Prykarpattja postupno se gase kultura karpatskih kurgana, cernjahivs'ka i psevois'ka kultura. Nestaju tradicije vezane uz kulturni utjecaj rimskih podunavskih provincija te pocinje razdoblje srednjeg vijeka, obiljezeno izmjenama naglasaka u ekonomskim i politickim uvjetima zivota prykarpats'kih plemena.

U toj slozenoj povijesnoj situaciji nije jednostavno odrediti sto potpuno nestaje, a sto preostaje od starih kulturnih dostignuca te koji je njihov odnos prema novim kulturnim tvorevinama.

Фундаментальна НДР “Парадигмальні проєкції метанаративів світових ідентичностей в дискурсивному просторі підручників з українознавства та всесвітньої історії”

- Виконувач обов'язків керівника НДР – к.і.н., вчений секретар Толочко Денис Володимирович;
- Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу підручників з українознавства та всесвітньої історії встановити загальні закономірності формування глобальної системотвірної моделі усвідомлення та засвоєння історичного досвіду.

В межах НДР виконано: 1 монографію, 3 збірника наукових праць ННДІУВІ, 11 номерів фахового журналу, 1 довідник, 41 наукову статтю, 30 доповідей, виголошених на наукових конференціях.

Наукові результати НДР: “Парадигмальні проєкції метанаративів світових ідентичностей ...”

одержано нові знання щодо локальних культурних наративів та їх місця у світовій історії, зокрема форм реалізації ідентичностей в дискурсивному просторі підручників з українознавства та всесвітньої історії;

виявлено співвідношення метанаративів української ідентичності та інших ідентичностей у всесвітньо-історичному процесі;

встановленні взаємодії питомої національної ідентичності та поліфонічної повноти ідентичності світового історичного процесу.

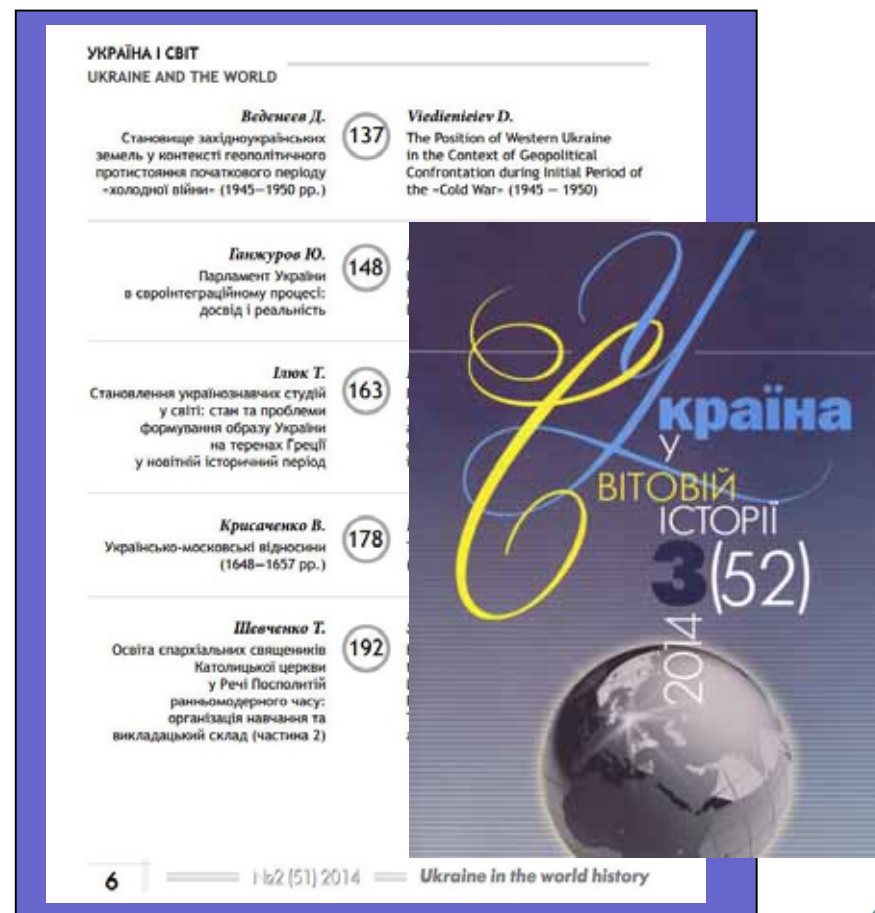
Дослідницький проект “Знання про Україну та українці у змісті та структурі зарубіжної системи історичної освіти”,
є складовою НДР “Парадигмальні проєкції метанаративів ...”

- Результати досліджень були опубліковані у Збірнику наукових праць ННДІУВІ (підрозділ “Науково-дослідні проєкти ННДІУВІ”).
- Метою проєкту було:
вивчення специфіки образу “українського” у сучасних зарубіжних шкільних підручниках з історії;
з’ясувати, які знання про Україну та український народ ці підручники формують у закордонних школярів;
показати ступінь зацікавлення українознавчою проблематикою в неукраїнському освітньому середовищі.

Щоквартальний випуск журналу “Україна у світовій історії”

- Умовою реалізації НДР є видання 4-х чисел часопису щороку, який унаочнює науковий доробок у форматі наукових статей.
- Наукові статті виконавців НДР охоплюють такі аспекти :
образ України та українців у сучасних зарубіжних шкільних підручниках з історії;
аналіз системи національної освіти та моделі викладання
всесвітньої історії та українознавства в зарубіжних країнах;
поліваріантність ідентичностей в навчально-методичному та дослідницькому дискурсі.

Основні наукові праці підготовлені в межах виконання НДР
“Парадигмальні проекції метанаративів світових ідентичностей...”

- Українознавство в німецькій науці (2004-2014 рр.): довідник. / наук. ред. Т.М. Шевченко – К., 2014.
- Довідник висвітлює діяльність німецьких університетів, інститутів, центрів і асоціацій українознавців, Інтернет-сайтів, які містять українознавчі матеріали та інформацію про наукові заходи, проекти, бази даних з українознавства на сучасному етапі.
- За зразком цього довідника можна розробити програму складання бази даних українознавчих центрів закордоном.

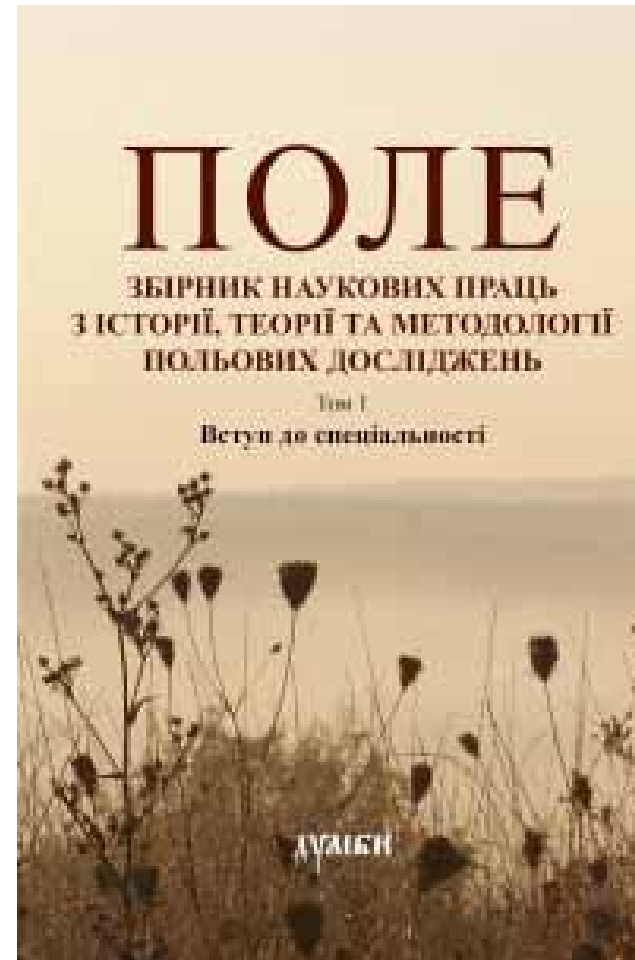
Міністерство освіти та науки України
Науково-дослідний інститут українознавства

**Українознавство в німецькій науці
(2004 – 2014 рр.): довідник**

Київ – 2014

Фундаментальна НДР “Культура як цілісність матеріального і духовного розвитку в умовах глобалізації та міжкультурної взаємодії”

- Керівник НДР – д.і.н., проф., Гримич Марина Віллівна.
- Головною метою проекту є комплексне дослідження традиційної та професійної культури, як цілісності матеріального та духовного розвитку суспільства, культурно-духовної спадщини українського народу як в Україні, так і за її межами.
- Основні положення та результати першого етапу виконання НДР оприлюднені у 42 публікаціях, 3 монографіях, 1 збірнику наукових праць.

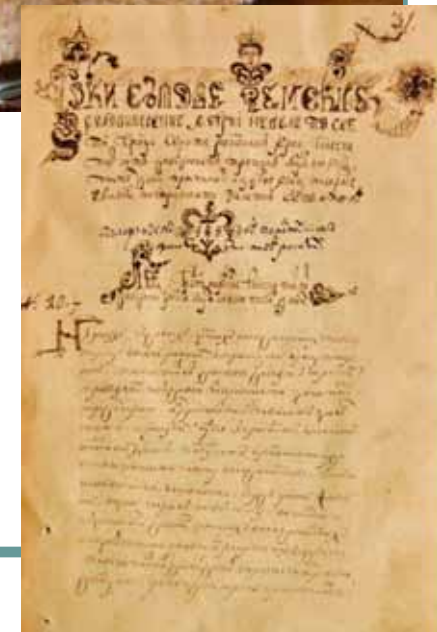
Міжнародний українсько-канадський проект “Народна культура українців. Життєвий цикл людини”

- Колективна монографія “Народна культура українців. Життєвий цикл людини” – є енциклопедією народного життя, представленою за етапами людського життя (дитинство-молодість-зрілість-старість).
- Завершальне наукове дослідження “Старість. Смерть. Культ пошанування померлих” присвячене таким аспектам, як жалобні практики, міфологізація померлих, уявлення про культ пращурів, повсякдення людей похилого віку, місце кладовища в українській традиційній культурі тощо.

Фундаментальна НДР “Соціальна історія XVI-XVII ст. як складова українського повсякдення ранньомодерної доби України!”

- Керівник НДР – к.і.н., доцент Ворончук Ірина Олексіївна.
- Основні положення та результати першого етапу виконання НДР оприлюднені в 1 документальному збірнику, 10 наукових статтях.
- Збірник “Українське повсякдення ранньомодерної доби” (Вип. 1). Містить 320 документів XVI ст., вступні статті, в одній з яких роз’яснюються археографічні засади публікації текстів.
- Документальний збірник може бути використаний в навчальному процесі, у шкільних і вузівських підручниках, при розробці нових курсів з проблем соціальної історії та історії повсякдення.

Фундаментальна НДР “Соціальна історія першої половини ХХ ст.: українське суспільство в міжвоєнний період та в умовах Великої Вітчизняної війни”

- Керівник НДР – к.філос.н. Фешовець Олег Васильович.
- Комплексне, багатокomпонентне дослідження передумов, причин, основних дієвих чинників й історичних обставин, що зумовили формування та функціонування в українському суспільстві специфічних локальних мікросоціальних структур.
- Основні положення та результати першого етапу виконання НДР оприлюднені у 1 колективній монографії, 3 навчальних виданнях, 16 наукових статтях, а також апробовані у 15 доповідях на наукових конференціях.

Науковий результат НДР:

“Соціальна історія першої полов. ХХ ст.: українське суспільство в міжвоєнний період та в умовах Великої Вітчизняної війни”

- поглиблено наявні наукові уявлення, а також отримано нове знання щодо соціально-демографічного становища населення окупованих територій України, зокрема таких соціальних груп як військовополонені, оstarбайтери;
- у науковий обіг введено масив архівних документів, які раніше були недоступні дослідникам.

Прикладна НДР “Геополітичні пріоритети розвитку України у XXI столітті: прикладні виміри”

- Керівник НДР – д.філос.н., проф., Крисаченко Валентин Семенович.
- Наукове дослідження акцентує увагу на безпосередньому втіленні в життя засад і принципів налагодження міжнаціональних відносин як всередині України, так і поза її межами.
- Основні положення та результати першого етапу виконання НДР оприлюднені у монографії “Українська етнополітика: Кн. 2. Прикладні виміри”.

Прикладна НДР “Освітні проєкції шевченківського дискурсу як простір українознавчої комунікації громадянського суспільства”

- Керівник НДР – к.філол.н. Ціпко Анатолій Валентинович.
- Наукове дослідження спрямоване на осмислення специфіки сучасної народної рецепції Великого Кобзаря як чинника формування національної самосвідомості українців.
- Наукові результати: аналіз найбільш характерних соціокультурних явищ, подій та процесів в українському селі висвітлені в монографії Чмільової С.В. “Діяльність закладів культури в українському селі в 90-х роках ХХ ст. – на початку ХХІ ст. (за матеріалами Черкаської області)”;

поєднання мовного та літературного аспектів у методичному посібнику “Історія в проєкціях художнього слова доби Незалежності: збірник текстів для уроків української мови” дозволило актуалізувати історичну прозу доби Незалежності для потреб середньої школи.

Основі положення та наукові результати першого етапу виконання НДР у 25 наукових статтях, 1 збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції.

Міжнародна науково-практична конференція “Тарас Шевченко в долі слов'янських народів: діалог через століття і кордони”

- 25 вересня 2014 р. на Тарасовій горі в Каневі НДІУ спільно з Шевченківським національним заповідником організували і провели Міжнародну науково-практичну конференцію.
- Конференція мала міждисциплінарний характер, у її роботі взяли участь українські та зарубіжні науковці, громадські діячі, вчителі та ін.
- У доповідях було розкрито культурні та світоглядно-мистецькі контексти «Кобзаря», проаналізовано роль «Кобзаря» у суспільному житті не лише України, а й Центральної та Східної Європи середини ХІХ ст.

Рубрика журнал «Україна у світовій історії» на офіційному сайті НДІУ – www.ndiuv.org.ua

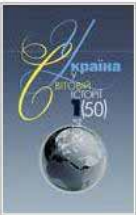
Міністерство освіти і науки України
Науково-дослідний інститут українознавства

[Головна сторінка](#) | [Новини](#) | [Оголошення](#) | [Пошук](#) | [Контакти](#) | [Мапа сайту](#)

- СТРУКТУРА НДІУВІ
- НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
- КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ
- МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС
- Е-БІБЛІОТЕКА
- НАУКОВИЙ ЗБІРНИК
- Е-ЖУРНАЛ
- Е-JOURNAL
- ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА
- МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ
- АРХІВ
- 200-ЛІТТЯ Т.ШЕВЧЕНКА
- ФОТОГАЛЕРЕЯ

**Шановні читачі і дописувачі журналу
«УКРАЇНА У СВІТОВІЙ ІСТОРІЇ»!
ЗАПРОШУЄМО ДО СПІВПРАЦІ!**

Журнал "Україна у світовій історії"

- [Вимоги до статей](#)
- [Вимоги до написання реферату](#)
- [Положення про видавничу етику](#)

Повна pdf-версія №1 журналу "Україна у світовій історії" (6.6 MB)
Повна pdf-версія №2 журналу "Україна у світовій історії" (8.7 MB)
Повна pdf-версія №3 журналу "Україна у світовій історії" (3.7 MB)
Повна pdf-версія №4 журналу "Україна у світовій історії" (8.4 MB)

Аналітичні матеріали

про кризу в гуманітарній політиці на південному сході України

В аналітичних матеріалах розкрито такі основні питання:

Соціальна характеристика населення Донецької та Луганської областей;

Особливості менталітету мешканців краю;

Культурний процес на теренах Донецької та Луганської областей у 1990 – 2010-ті рр.;

Освітня політика на Донбасі;

Історичне знання в системі ідеологічного протиборства і боротьби за суверенітет і цілісність України;

Стратегія державної політики в царині культури;

Засоби масової інформації на Донбасі і відображення подій у західних ЗМІ;

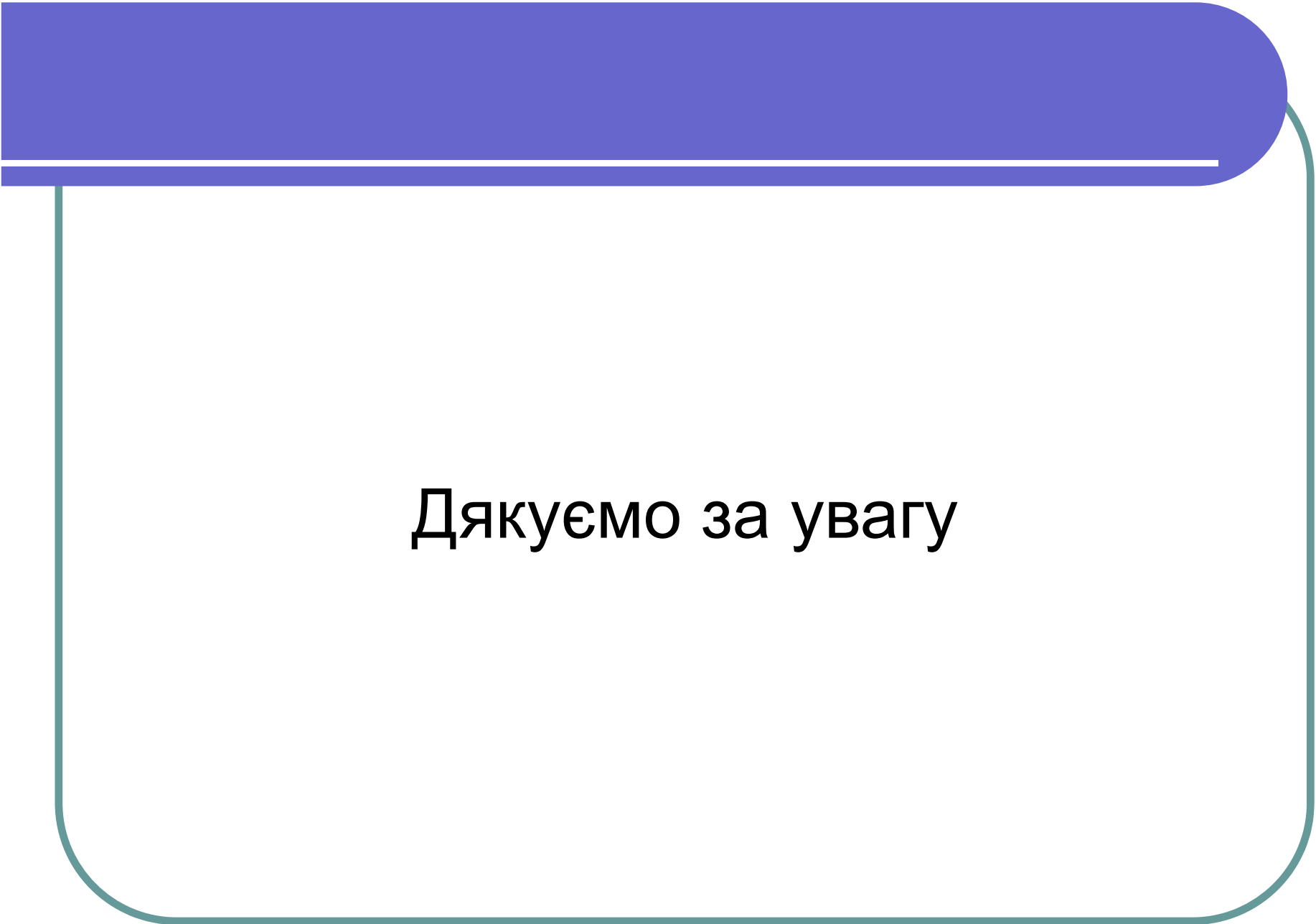
Неоімперська політика Російської Федерації. “Русский мир”;

Пропозиції щодо подолання негативних наслідків кризи гуманітарної політики на Донбасі.

Науково-документальна виставка “Вбивство голодом – геноцид!”

- Виставка приурочена пам'яті мільйонів жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні.
- На 24 стендах представлено документи зі всіх областей України, які підтверджують злочин геноциду, вчинений сталінським режимом.
- Окрема стенди містять документи та матеріали, які показують опір українців комуністичному режиму.

Дякуємо за увагу